

Franckesche Stiftungen zu Halle

Caii Crispi Sallvstii Opera Omnia

Sallustius Crispus, Gaius

Lipsiae, Anno MDCCXXIX.

VD18 13486500

Caput XXXI.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:obv:ha33-1-219271

CAPVT XXXI.

- 1** *M*ulta me dehortantur à vobis ¹, Quirites, ni
studium reipub. omnia superet; opes, factio-
nes ², vestra patientia, ius nullum, ac maxime,
quod innocentiae plus periculi quam honoris ³ est.
2 Nam illa quidem piget dicere, his annis XV. quam
ludibrio fueritis superbiae paucorum ⁴; quam
foede, quamque inulti ⁵ perierint vestri defenso-
res; uti ⁶ vobis animus ab ignavia atque socor-
dia corruptus sit. Qui ne nunc quidem, obnoxii ini-
micis ⁷, exsurgitis, atque etiam nunc timetis eos,
4 quibus vos decet terrori esse. Sed quamquam haec
talia sunt: tamen, obuiam ire factionis ⁸ poten-
tiae, animus subigit ⁹. Certe ego libertatem, quas
mibi à parente meo tradita est, experiar: verum
id frustra, an ob rem ¹⁰ faciam, in vestra manu
6 situm est, Quirites. Neque ego vos horroꝛ, quod saepe
maiores vestri fecere, ut contra iniurias, arma-
ti eati. Nihil vi, nihil secessione ¹¹ opus est:
necesse est, suomet ipsi more praecipites eant ¹².
7 Occiso Tib. Graccho, quem regnum ¹³ parare aie-
bant, in ¹⁴ plebem Romanam quaestiones ¹⁵ graues
ha-

¹ Multa faciunt, ut vobis non faueam, ut vestra ne-
gotia nolim curare. ² nobilium potentia. ³ quia inno-
centes plus periculi in se habent, quam honoris. ⁴ quan-
to ludibrio habiti fueritis a paucis quibusdam & superbis
nobilibus. ⁵ sine viuidicta. ⁶ & quam turpiter. ⁷ dum
inimici vobis quam maxime nocere student. ⁸ nobilium.
⁹ me cogit. ¹⁰ ob aliquam sperandam inde utilitatem.
¹¹ separatione a Magistratu. ¹² ut ipsi sese praecipitent
suo more. ¹³ adiectare. ¹⁴ contra. ¹⁵ inquisitiones,
supplicia.

habita¹⁶ sunt; post C. Gracchi & M. Fulvii caedem,
item ordinis vestri ¹⁶ multi mortales in carcere ne
cari sunt. Vtriusque cladis non lex, verum lubi- 8
do eorum ¹⁷ finem fecit. Sed sane fuerit regni pa-
ratio, plebi sua restituere ¹⁸: quidquid sine san-
guine civium ulcisci ¹⁹ nequit, iure factum sit.
Superioribus annis taciti indignabimini aerari- 9
um ²⁰ expilari ²¹, reges & populos liberos paucis
nobilibus vestigal pendere ²², penes eosdem & sum-
mam gloriam ²³, & maximas diuitias esse: tamen
haec talia facinora impune suscepisse, parum ha-
buere ²⁴; itaque postremo leges, maiestas vestra,
diuina & humana ²⁵ omnia hostibus tradita sunt.
Neque eos, qui ea fecere, pudet, aut poenitet; sed ¹⁰
incedunt per ora vestra ²⁶ magnifice ²⁷, sacerdo-
tia, & consulatus, pars triumphos suos ostentan-
tes ²⁸: perinde quasi ea honori non praedae habe-
ant ²⁹. Servi aere parati ³⁰ iniusta imperia do- ¹¹
minorum non perferunt ³¹: vos, Quirites, imperio-
nati ³², aequo animo servitutem ³³ toleratis? At, ¹²
qui

16 ex ordine vestro plebeio. 17 nobilium voluntas.
18 ponamus, quod populo restituere sua, & regnum adfe-
ctare, vnum idemque sit. 19 vindicari. notetur, quod
vox ulcisci hoc loco passivam habeat significationem, a-
lias Deponens. 20 publicum. 21 spoliari, defraudari.
22 soluere tributum. 23 supremos magistratus. 24 pro
re vili habuerunt. 25 iura. 26 in conspectu vestro. 27
superbe. 28 ostentant, iactant. 29 quasi scilicet illa or-
namenta considerent tanquam honorem & non potius tan-
quam praedam. 30 pecunia emti. 31 perficiunt. 32 qui
nati estis ad imperandum. 33 sub specie libertatis.

qui sunt hi, qui temp. occupauere? homines sceleratissimi, cruentis manibus, immani auaritia, nocentissimi, iidemque superbissimi: quibus fides, decus, pietas, postrema honesta atque inhonesta omnia quaestui sunt 34. Pars eorum 35, occidisse tribunos pl. alii quaestiones iniustas, plerique caedem in vos fecisse, pro munimento 36 habent. Ita, quam quisque pessime fecit, tam maxime tutus est: metum à scelere suo ad ignauiam vestram transtulere 37: quos omnes eadem metuere in vnum coëgit 38. Sed haec inter bonos amicitia, inter malos factio est. Quod si vos tam libertatis curam haberetis, quam illi ad dominationem accensi 39 sunt: profecto neque resp. si uti nunc, vastaretur, & beneficia vestra penes optimos, non 37 audacissimos, forent. Maiores vestri parandi iuris 40, & maiestatis constituendae gratia 41, bis per secessionem 42 armati Aventinum 43 occupauere: vos pro libertate, quam ab illis accepistis, nonne summa ope nitemini? atque eo vehementius, quo maius dedecus est, parva 44 amittere, quam omnino non 45 parauisse! Dicet aliquis, quid igitur

34 qui venalia habent omnia, fidem, pietatem, honorem, iura & leges. 35 nobilium. 36 pro defensione sui atque praesidio securitatis. 37 non amplius metuunt sibi ob scelera sua quoniam vident, vos esse admodum ignauos ad vindictam illorum. 38 quos omnes antea communis metus coëgit, ut in vnum coirent, & communibus consiliis metum illum a se remouerent. 39 cupidi. 40 ad parandum & restaurandum ius suum & sua privilegia. 41 & ut confirmarent maiestatem populi Romani. 42 a Senatu. 43 montem. 44 ea quae iam acquisita sunt. 45 nihil acquisuisse.

sur censes? vindicandum in eos 46, qui hosti pro-
didere temp. non manu, neque vi, quod magis
vos fecisse, quam illis accidisse 47 indignum est:
verum quaestionibus 48 & indicio ipsius Iugurthae.
Qui si dedititius est 49, profecto iussis vestris 18
obediens erit: sin ea contemnit, scilicet 50 aesti-
mabitis, qualis illa pax aut deditio sit, ex qua
ad Iugurtham scelerum impunitas, ad paucos
potentes maximae diuitiae, ad Rempub. damna
atque dedecora peruenerint. Nisi forte non-19
dum etiam vos dominationis eorum scietas te-
net 51 & illa, quam haec tempora, magis placent,
cum regna, prouinciae, leges, iura, iudicia,
bella atque paces, postremo diuina & humana
omnia penes paucos erant: vos autem hoc est,
P. R. 52 inuicti ab hostibus, imperatores omnium
gentium, satis habebatis 53 animam 54 retinere.
Nam seruitutem quidem quis vestrum audebat 20
refutare? Atque ego tamen virum flagitiosis-
sum existimo impune iniuriam accepisse 55:
tamen, vos hominibus sceleratissimis ignoscere,
quoniam ciues sunt, aequo animo paterer, ni
misericordia in perniciem casura esset 56. Nam 21

&

46 vindicta tumenda est contra illos. 47 quam veta-
le quid accideret illis nebulibus. 48 per accuratam in-
quisitionem. 49 qui Iugurtha si se reuera & sine frau-
de dedit. 50 facile hinc iudicare poteritis. 51 occu-
pat animos vestros. 52 Populus Romanus. 53 ibi wa-
ret zufrieden. 54 vitam solam. 55 tamen turpe sit
etiam flagitiosissimo viro, iniuriam impune accipere.
56 tamen paterer, ut vos quoque ignoscereis hominibus
sceleratissimis, ideo quoniam ciues Romani sunt, dummo-
do ne haec misericordia in extremam perniciem vos con-
uiceret.

& illis quantum importunitatis habent 57, pa-
 rum est 58 impune male fecisse, nisi deinde 59 faci-
 undi 60 licentia eripitur, & vobis aeterna solici-
 tudo 61 remanebit, cum intelligetis, aut feruiendum
 esse, aut per manus 62 libertatem retinendam 63.
 22 Nam fidei quidem aut concordiae quae spes est?
 Dominari illi volunt, vos 64 liberi esse: facere 65
 illi iniurias, vos 66 prohibere: postremo sociis ve-
 23 stris veluti hostibus pro sociis vsuntur. Potesne
 in tam diuersis mentibus pax aut amicitia esse?
 Quare moneo, hortorque vos, ne tantum scelus im-
 24 punitum 76 dimittatis. Non peculatus aerarii fa-
 ctus est 68: neque per vim sociis ereptae 69 pecuni-
 ae: quae 70 quamquam graua sunt, tamen con-
 suetudine 71 iam pro nihilo habentur. Huius acer-
 rumo 72 prodita 73 senatus auctoritas, proditum
 imperium vestrum: domi militiaeque resp ve-
 25 nalis fuit. Quae nisi quaesita 74 erunt, nisi vin-
 dicatum in noxios 75; quid erit reliquum, nisi ut
 illis, qui ea fecere, obediens viuamus? Nam im-
 26 pune quaelibet facere, id 76 est regem esse. Ne-
 que ego vos, Quirites, hortor, uti iam malitis cives
 vs.

57 pro importunitate, superbia, & malitia, quae in
 ipsorum animis est. 58 pro re vili habent. 59 in futu-
 rum. 60 male. 61 cura, metus. 62 armatas. 63 de-
 fendendum esse. 64 vultis. 65 volunt. 66 vultis.
 67 sine vindicta. 68 non fuit aerarium spoliatum. 69
 fuerunt. 70 crimina. 71 ex inueterata consuetudine.
 72 Iugurthae. 73 fuit. 74 inuisita. 75 in eos, qui
 huius sceleris culpam habent. 76 id demum est.